

Bijlage 5. Overzicht noodmaatregelen coronavirus

Het kabinet heeft op 17 maart 2020 besloten tot een pakket van noodmaatregelen om de economische gevolgen van het coronavirus het hoofd te bieden. Deze bijlage presenteert een overzicht van de budgettaire effecten van alle noodmaatregelen die recent in incidentele suppletore begrotingswetten zijn vastgelegd. Het kabinet onderzoekt in hoeverre deze noodmaatregelen voldoende zijn om burgers en bedrijven tijdens de coronacrisis in voldoende mate te ondersteunen. Mocht besloten worden tot een uitbreiding van de maatregelen, dan zullen deze eveneens leiden tot incidentele suppletore begrotingen.

Momenteel is er sprake van een plotselinge en uitzonderlijke situatie. Het kabinet heeft daarom besloten om het uitgavenplafond aan te passen om de extra uitgaven mogelijk te maken. De uitgaven zorgen voor een verslechtering van het EMU-saldo en een verhoging van de EMU-schuld. Het kabinet heeft daarnaast ook maatregelen genomen die gevolgen hebben voor de inkomsten van belastingen en premies.

Het reguliere uitgavenplafond geldt dus niet voor de uitgaven uit het noodpakket en de uitgaven leiden daarom niet tot een effect op het accres. Gemeenten ontvangen via het noodpakket middelen om toename in uitvoeringskosten te dekken. Daarnaast blijft het Rijk de financiële situatie van gemeenten en effecten als gevolg van de coronacrisis monitoren.

In de tabel 1 hieronder zijn de mutaties op uitgaven en niet-belastingontvangsten opgenomen die recent in incidentele suppletore begrotingswetten zijn vastgesteld.

Tabel 1. Mutaties noodpakket uitgaven en niet-belastingontvangsten

(in miljoenen euro, + = hogere netto-uitgaven)	2020
Buitenlandse Zaken	
Consulaire bijstand	7
Financiën	
Boetes en schikkingen	59
Belasting- en Invorderingsrente	88
Herverzekering leverancierskredieten	970
Economische Zaken en Klimaat	
GO	75
BMKB	23
Qredits	6
Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren	475
Uitvoeringskosten RVO	30
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	
BMKB - Landbouw	10
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	
Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid	10.000
Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers	3.800
Compensatie eigen bijdrage kinderopvang	175
Totaal	15.718

Toelichting

Consulaire bijstand

Dit betreft een bijdrage van de Rijksoverheid aan het convenant *Bijzondere Bijstand Buitenland*, voor het waarborgen van een veilige terugkeer van Nederlandse reizigers naar Nederland.

Verzuimboetes en kostenvervolgning

De Belastingdienst zal voor drie maanden boetes voor het niet (tijdig) betalen achterwege laten of terugdraaien.

Belasting- en Invorderingsrente

Om ondernemers tegemoet te komen zal de Belastingdienst het tarief van de belasting- en invorderingsrente voor alle belastingen voor drie maanden verlagen naar 0,01 procent.

Herverzekering leverancierskredieten

De nieuwe garantie *Herverzekering leverancierskredieten* heeft een garantieplafond van 12 miljard euro en heeft tot doel om te voorkomen dat de kortlopende omzetmarkt stilvalt doordat limieten op leverancierskredieten beëindigd worden. Deze garantie leidt naar huidig inzicht tot 970 miljoen euro hogere netto-uitgaven op de begroting van Financiën. Dit bedrag valt uiteen in 1.470 miljoen euro voor geraamde schade-uitkering en uitvoeringskosten en 500 miljoen euro aan niet-belastingontvangsten voor premies en schaderestituties.

GO

Het garantieplafond van de Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) wordt verhoogd van 400 miljoen tot 1,5 miljard euro. Hierdoor kunnen meer bedrijven aanspraak maken op deze regeling. Dit leidt naar verwachting tot hogere kosten voor de overheid om toekomstige verliesdeclaraties op te vangen.

BMKB

Het borgstellingskrediet van de Borgstelling MKB-kredieten (BMKB) wordt met 200 miljoen euro verhoogd en verruimd. Financiers kunnen daardoor gemakkelijker en sneller krediet verruimen waardoor meer mkb-bedrijven eerder meer geld kunnen lenen. Dit leidt naar verwachting tot hogere kosten voor de overheid om toekomstige verliesdeclaraties op te vangen.

Qredits

Qredits wordt voor 6 miljoen euro gecompenseerd voor minder opbrengsten door het uitstel van de aflossingsverplichting en een rentekorting op leningen voor door geraakte ondernemingen in de kredietportefeuille.

Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren COVID-19

Er is een noodloket ingericht voor een tegemoetkoming van eenmalig 4.000 euro als noodvoorziening op de overige maatregelen, voor ondernemers die direct zijn getroffen door overheidsmaatregelen ter bestrijding van de coronacrisis en die hun omzet daardoor geheel of grotendeels zien verdwijnen.

BMKB - Landbouw

Door een tijdelijke gunstiger borgstelling voor werkkapitaal onder de regeling Borgstelling MKB-Landbouwkredieten (BL) kunnen de liquiditeitsproblemen van land- en tuinbouwbedrijven verlicht worden zodat bedrijven met een gezond toekomstperspectief gefinancierd kunnen blijven. Er is geen verhoging nodig van het garantieplafond. Er is 10 miljoen euro gereserveerd voor uitvoeringskosten en verwachte verliesdeclaraties.

Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW)

Werkgevers ontvangen 90 procent van hun loonkosten als subsidie uitgekeerd, gerelateerd aan het omzetverlies dat zij verwachten door het coronavirus. De initiële subsidieperiode duurt maximaal

drie maanden. Werkgevers hebben een loondoorbetalingsverplichting gedurende de subsidieperiode. Dit betekent dat zij gedurende de subsidieperiode geen werknemers mogen ontslaan om bedrijfseconomische redenen en 100 procent loon moeten doorbetalen. Een grove schatting van de kosten van de eerste subsidietermijn (max. drie maanden) ligt op 10 miljard euro. Dit is inclusief uitvoeringskosten van het UWV. Er wordt vanuit gegaan dat een kwart van alle werkgevers een aanvraag indienen voor gemiddeld 45 procent van hun loonsom.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)

Er komt een tijdelijke voorziening voor drie maanden voor zelfstandige ondernemers (waaronder ZZP-ers) met financiële problemen die zo spoedig mogelijk ingaat. Dit wordt een aangepaste variant op de reeds bestaande Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz). Ondersteuning kent twee vormen, (1) een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en/of (2) een lening voor bedrijfskapitaal. De uitkering voor levensonderhoud vult het inkomen aan tot het sociaal minimum. De lening is gericht op oplossen liquiditeitsproblemen. Vanwege spoed worden enkele geldende voorwaarden losgelaten. De toets op levensvatbaarheid vervalt en de vermogens- en partnertoets wordt geschrapt. Gemeenten voeren de regeling uit en worden volledig gecompenseerd.

Compensatie eigen bijdrage kinderopvang

Omdat ouders wordt gevraagd de factuur van de kinderopvangorganisaties door te betalen wordt de eigen bijdrage door de overheid gecompenseerd. Het bedrag van 175 miljoen euro heeft betrekking op de periode van 16 maart tot en met 28 april. Dit is de periode, waarvan nu bekend is, dat de kinderopvang gesloten is. Mocht deze periode verlengd worden dan stijgen de kosten evenredig mee. Indien de kinderopvang voor een lange periode gesloten blijft dan moet de situatie opnieuw bezien worden.